

Başvuru Numarası	: 2024/2733
Toplantı Tarihi/Sayısı	: 11.02.2025/50
Karar Numarası	: 2025/56
Başvuran	: Genel Sağlık ve Sosyal Hizmet Kolu Kamu Çalışanları Sendikası
Başvuran Vekili	: -
Adres	: -
Muhatap Kurum/Kişi	: -
Muhatap Adres	: -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, Gaziantep Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi bünyesinde bulunan kliniklerde çalışan personel arasında gece nöbetine kalma hususunda ayrımcılık yapıldığı iddiasına ilişkindir.

II. İDDİA VE TALEP

2. Başvuran Sendika; Sağlık ve Sosyal Hizmet kolunda kurulmuş bir sendika olarak Tüzüğü'nün 4/1-a maddesi uyarınca üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, kültürel, mesleki, sendikal, hukuksal ve özlük hak ve çıkarlarını korumayı ve geliştirmeyi ilke edindiğini, bu kapsamda üyelerini temsil etme hak ve yetkisine sahip olduğunu; taraflarına gelen bildirimler doğrultusunda Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesi bünyesinde bulunan kliniklerde çalışma saatleri ve şekillerinde hakkaniyet ilkesinin gözetilmediğini, kliniklerde görev yapan bazı hemşirelere pozitif ayrımcılık yapılarak gece nöbetine kalmamalarının sağlandığını, bu nedenle eşitlik ilkesine uygun davranılmadığını, konuyla ilgili Başhekimliğe yapmış oldukları başvuruya "eşitlik ilkesine aykırı bir durumun olmadığı" yönünde cevap verildiğini, bu durumun diğer personel yönünden mağduriyete ve aynı kişilerin sürekli olarak gece nöbeti tutması nedeniyle aile yaşamlarının bozulmasına sebebiyet verdiğini iddia etmekte ve konuyla ilgili araştırma ve incelemenin yapılmasını talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 20/4/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1'inci maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir."

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

4. 6701 sayılı Kanun'un "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir. (2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır. (...)"

5. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının ilgili bentleri şöyledir:

"(1) Kurumun görevleri şunlardır; ... f) İnsan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. g) Ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ... i) Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek. ..."

6. 6701 sayılı Kanun'un "Başvurular" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(1) Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.

(...)

(9) İşleme konulmayacak başvurular ve gerekçeli kabul edilmezlik kararları ile başvuruya ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Başvurunun konusu" başlıklı 31'inci maddesi şöyledir:

"Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu kapsamında cinsiyet, ırk, renk, din, dil, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasağı ihlalleri başvurunun konusunu oluşturur."

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, ... yönlerinden incelenir. (...)"

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurularda ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularda ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve

kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca ayrımcılık yasağı ihlaliinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir. Mezkûr Kanun'un anılan maddesine göre ayrımcılık yasağının ihlali durumunda Kuruma yapılan başvurularda "zarar görme" iddiasının yer alması gerekmektedir. Özel hukuk tüzel kişileri arasında sayılan dernekler ise sadece dernek tüzel kişiliğine ait hakları ihlal edildiği gerekçesiyle Kuruma başvuru yapabilmektedir.

13. Kuruma yapılan başvurularda başvuranların ihlal iddiasına konu işlem, eylem ya da uygulamalardan haklarının doğrudan etkilendiğini ileri sürmesi gerekmektedir. Başvuran tüzel kişi olduğunda ise tüzel kişiliğine yönelik haklarının ihlal edildiğini ortaya koyduğunda başvurunun ehliyet kriterini taşıdığı kabul edilmektedir. Bu kapsamda başvuru Sendika'nın başvuruya konu işlemlerden tüzel kişiliğine ait haklarının etkilendiğini ortaya koyması gerekmektedir.

14. Başvuru, Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama Hastanesinde görev yapan bazı hemşirelerin gece çalışmasına kalmamasının eşitlik ilkesine aykırı olduğu iddiasına ilişkindir. Başvuruda sendika tüzel kişiliğine ait bir hakkın ayrımcılık yasağı ihlaliinden etkilendiği ileri sürülmektedir. Dolayısıyla Sendika'nın mağdur statüsünü taşımadığı anlaşılmakta olup bu kapsamda başvurunun inceleme koşullarını taşımadığı değerlendirilmektedir.

15. Öte yandan 6701 sayılı Kanun'da cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hal, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılığın yasak olduğu düzenlenmiştir. Anılan temeller dışında bir temele dayanılarak veya herhangi bir temele dayanılmaksızın ayrımcılık iddiasında bulunulan haller Kanun kapsamı dışında kalmaktadır.

16. Başvuru dilekçesi yukarıda açıklanan gerekçeler ve anılan mevzuat hükümleri ile birlikte incelendiğinde, başvuruya konu iddia ve talebin 6701 sayılı Kanun'da yer alan ayrımcılık temellerinden biriyle ilişkilendirilememesi, yapılan inceleme ve araştırmada da herhangi bir ayrımcılık temelinin tespit edilememesi ve başvuru kişinin mağdur statüsü taşıması sebebiyle başvurunun inceleme şartlarını taşımadığı ve kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın başvurana tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

11/2/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye